

PANUN pakinoita

Runoilijahenki on... saanut palata kotiin.» Aleksis Kiven seuran toimintaa.

Juhannuksena vihittiin Nurmijärven Palojoella entistetty Aleksis Kiven syntymäkoti, jonka muutamia vuosia sitten Aleksis Kiven Seura, vireästi toimiva kulttuuriyhdistys, osti talon silloiselta omistajalta. Parhaita mahdollisia asiantuntijoita — hänen luonnostaan kaikki kuuluvat kirjailijamestariimme nimikkoseuraan! — hyväksi käyttäen ja mitä suurinta pie-teettiä noudattaen ryhdyttiin seuran toimesta entistämään sitä taloa ja asuntoa, jossa kraatarinpoika Aleksis Stenvall vietti kaikesta päättäen onnelliset lapsuusvuotensa, nuo ihmishengen kehitykselle suuriarvoisen tärkeät ja suuntaa antavat vuodet. Kuten Kiven elämäkertakirjallisuuteen tutustuneet tietävät, oli nuori Aleksis kylänsä lapsijoukon eräänlainen itseoiikutettu johtaja, mielikuvituksessaan muita lennokkaampi, leikeissä osaaavampi.

Nyt on räätälimestari Stenvallin mökki siinä kunnossa kuin se tiettävästi kirjailijapojan lapsuuden aikanakin oli ja vaatimattomine, mutta hyvin hoidettuine sijoineen se nyt puhuu meille, jälkipolville, vakaasta suomalaisesta hengestä, yksinkertaisten elämäntapojen merkityksestä ja

työn kunnioituksesta, mikä kaikki tälle kodille kymmenien ja satojentuhansien kotien rinnalla oli tunnusomaista. Kuinka moni Suomen suurmies onkaan saanut ensimmäisen ja oleellissimman luonteenkasvatuksensa tällaisissa olosuhteissa!

Viime juhannuksena tuli kuluneeksi sata vuotta Aleksis Stenvallin ripille pääsystä Nurmijärven kirkossa, minkä johdosta tämä muistotilaisuus ja entistetyn kodin vihkiminen oli järjestetty juuri tänä päiväksi. Tavallaan tuo ripille pääsy myös merkitsi maailmalle lähtöä, niin-kuin se niin monelle muullekin nuorukaiselle on merkinnyt. Hieman toista vuotta myöhemminhän scolarius Aleksis vanhempiensa luvalla erosi yläalkeiskoulusta ryhtyen omin päin opiskelemaan ylioppilastutkintoa varten. Vaikka Aleksis säilytti lämpimät suhteensa kotiin jatkuvasti ja raskaimpinaakin vuosinaan, hänen levoton henkensä harhaili sieltä kaukana, mutta sinne vähän väliä palautuen, kuten hänen kynänsä jälki ja monet lämpimänkotoiset kuvauksensa osoittavat. Kun viime juhannuksen vihkiäisjuhlassa Turun uusi runoilijaprofessori Lauri Viljanen kieltämättä hieman kaunopuheisesti toteaa, että »tässä pysyvässä pölvontamuistossa Aleksis Kiven runoilijahenki

on ainakin jossakin merkityksessä saanut palata kotiin», voimme katsoa, että näin vertauskuvallisesti todella on tapahtunut. Onhan samalla tällä vuosisadalla eikä vähiten sen vuosikymmenen-toista aikana, minkä kirjailijan nimikkoseurakin on toiminut, hänen elämäntyönsäkään tullut yhä enemmän ja rakkaisvasti laajempien suomalaispiirien henkiseksi omaisuudeksi kuin kai minkään muun suomalaisen kirjailijan elämäntyö.

Aleksis Kiven Seuran toiminta on todella monessa suhteessa ollut esimerkillistä ja harvinaisen tulosrikasta. Onhan se siis elänyt vasta toistakymmentä vuotta, mihin ajanjaksoon mahtuu raskas sota-aikakin. Keväällä Helsingissä käydessäni pistäydin taas seuran toimistossa, joka sijaitsee Mikon ja Kaisanienkatujen kulmauksessa vanhassa kivilinnassa kauppaneuvos Kaarlo Urpelaisen konttorihuoneiston yhteydessä. Toimiston ikkunasta avautuu näköala Rautatientorille ja mahtuvat samoin näkökulmaan sekä Aaltosen Kivi-patsas että Suomen Kansallisteatteri. Kaarlo Urpelainen on seuran puheenjohtaja, mies, joka totisesti on tajunnut tehtävänsä velvoitukset ja vastuunalaisuuden. Mutta hänen tarmokkaan johtonsa ja henkilökohtaisen panoksensa seurauksena onkin seura pystynyt suunnitelman toisensa jälkeen toteut-

tamaan. Kesken liikekiireitten-
sä saattaa tämä humaani kaup-
paneuvos syventyä päiväkohtai-
siin kansallisiin kulttuurikysy-
myksiin ja innostua laajalti ker-
tomaan seuransa työstä ja suunnitelmista.

Kiven-seuran toimesta on jo julkaistu kolme arvokassisältöistä vuosikirjaa ja neljäs on valmisteilla ja ilmestyy syksyllä. Se omistetaan seuran jäsenenä ansioituneen runoilijan Otto Mannisen muistolle, mutta tulee luonnollisesti sisältämään nimenomaan Kiveä käsittelevää arvokasta ainehistoa luultavasti vielä entisiä arvovaltaisemman koelman. Tähän tulokseen ainakin allekirjoittanut tuli tutustuaan tulevan kulttuuriteoksen sisällysluetteloon. Edustettuna tulee olemaan sekä vanhempaa että nuorempaa tutkija- kuin myös kirjailija- ja taitelijajopvea.

Kiven-seuran ja Palojärven kulttuurihistoriallisesti ainutkertaisen juhannusjuhlan johdosta ja muutenkin siis parhaan onnittelet ja onnen toivotukset suureen suomalaisen kirjailijan muistoa ja kansallista kulttuuriamme yleensä vaalivalle yhdistykselle.

Pannu